

KESKKONNAAMET

ASUTUSESISESEKS KASUTAMISEKS

Märge tehtud: 29.01.2024

Juurdepääsupiirang kehtib kuni: 28.01.2029

Alus: AvTS § 35 lg 1 p 8

Teabevaldaja: Keskkonnaamet

Bert Holm
Riigimetsa Majandamise Keskus
bert.holm@rmk.ee

Teie 05.01.2024

Meie 29.01.2024 nr 7-11/24/349-2

Nõusolek puude raieks Kaali maastikukaitseala 1 katastriüksusel

Esitasite Keskkonnaametile taotluse, milles palute nõusolekut Kaali kraatri nõlvadelt, kraatri servas kulgeva raja äärest surnud püsti seisvate ja külastajatele potentsiaalselt ohtlike 12 puude (peamiselt saared) eemaldamiseks 2024. aastal.

Kaali maastikukaitseala 1 katastriüksus asub Kaali maastikukaitsealal (EELIS kood KLO1000477) Kaali sihtkaitsevööndis. Kaali sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on Kaali meteoriidikraatri (peakraatri) ja kaitsealuste liikide, milleks on tõmbilehine tiivik (*Fissidens arnoldii*), jalaka-kauss-samblik (*Gyalecta ulmi*) ja käharpõõsassammal (*Thamnobryum alopecurum*) ning käsitiivalised, ning nende kasvukohtade ja elupaikade kaitse.

Kaitse-eeskirja § 10 lg 2 kohaselt on kaitseala valitseja (Keskkonnaamet) nõusolekul sihtkaitsevööndis lubatud kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus, peakraatrit ümbritseva koosluse kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile, kusjuures kaitseala valitsejal on õigus esitada nõudeid puistu koosseisu ja täiuse suhtes ning olemasolevate ehitiste hooldustööd.

Kaali maastikukaitseala 1 katastriüksusel on registreeritud mitmete II ja III kaitsekategooria liikide – musträhn (*Dryocopus martius*), põhja-nahkhiir (*Eptesicus nilssonii*), tiigilendlane (*Myotis dasycneme*) ja veelendlane (*Myotis daubentonii*) – leiukohad, mis on ka üheks Kaali maastikukaitseala kaitse-eesmärgiks. LKS § 55 lg 6 kohaselt on kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmine ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal on keelatud. Sellest tulenevalt on keelatud töid teostada lindude pesitsusperioodil, mis on 15.03 – 31.07, ning võimalike puudes varjuvate nahkhiirte häirimise vältimiseks 01.05 – 15.08.

Samuti on alal registreeritud I kaitsekategooria liigi tõmbilehise tiiviku (*Fissidens arnoldii*), II kaitsekategooria liigi jalaka-kauss-sambliku (*Gyalecta ulmi*) ning III kaitsekategooria liigi käharpõõsassambli (*Thamnobryum alopecurum*) kasvukohad. LKS § 55 lg 7 ja 8 sätestab, et keelatud on I ja II kaitsekategooria taimede ja seente kahjustamine, sh korjamine ja hävitamine ning III kaitsekategooria taimede, seente ja selgrootute loomade hävitamine ja loodusest korjamine ulatuses, mis ohustab liigi säilimist selles elupaigas. Tagamaks nende liikide kahjustamise ja hävitamise vältimine, tuleb raietööd teha kätsiti.

Kaali kraatri nõlvadel ei ole hetkel tagatud laialehiste puuliikide järjepidevus, esineb keskealisi ja vanu puid ning nõ võsa, kuid puuduvad nooremate vanuseklasside puud. Nõlval kasvavate laialehiste puuliikidega seotud ja varjulist mikrokliimat eelistavate kaitstavate liikide populatsioonide püsijäämiseks alal on pikas vaates oluline laialehiste puuliikide (eelistatult jalakas ja vaher, ka saar, kuid ilmselt saaresurma tõttu ei ole see võimalik) järelkasvu tagamine nõlvadel. Oluline on vähemalt surnud ja nõlvadelt eemaldatavad puud asendada uute puudega (jättes kasvama isetärganud või istutades uued puud) sobivates kohtades.

19.01.2024 tutvus Keskkonnaameti loodushoiutööde büroo vanemspetsialist Maarja Nõmm puude seisundiga Kaali maastikukaitseala 1 katastriüksusel kohapeal. Lähteülesande asendiplaanil märgitud ja tegelikkuses märgitud puud ei olnud täielikus vastavuses. Osa puid, mis on märgitud asendiplaanile, ei olnud märgitud tegelikkuses või ei asunud plaanil märgitud kohas ja vastupidi.

Keskkonnaamet on seisukohal, et punase spreivärviga RMK poolt märgitud jämedamatest puudest tuleb kujundada tüügaspuid, vajadusel kasutada selleks pädeva arboristi abi. Vahetult sisenõlvale minevast rajast ida pool kraatri sisenõlvale oleva vana saare osas ei olnud võimalik hetkel hinnata, kas puu on surnud või elus. Keskkonnaameti hinnangul ei ole palliplatsi lähedale jääv vana jalakas ilmselt siiski surnud, arvestades tüve alusemises kolmandikus kasvavaid noori võsuid, kuid võra oli kuivanud. Selle puu tüvel kasvab ka II kaitsekategooria liik. **Sellest tulenevalt tuleks puu alles jätta, kuid eemaldada kuivanud võrad ja oksad.**

Kaali kraater on väga suure külastatavusega objekt. Alale jääb Riigimetsa Majandamise Keskuse poolt hallatav Kaali puhkekoht. Taotletud tööd on vajalikud inimeste ohutuse tagamiseks ning neid saab kaitse-eeskirja mõistes käsitleda olemasoleva ehitise (puhkekoha) hooldustööna. Keskkonnaamet on seisukohal, et kui töödel järgitakse käesolevas kirjas toodud tingimusi ning arvestatakse eelpool tooduga, siis ei kahjustata Kaali maastikukaitseala kaitse-eesmärke ega seisundit.

LKS § 14 lg 3 kohaselt võib kaitstava loodusobjekti valitseja sama paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevuste ja muude tegevuste, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajavad kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekut, kooskõlastamisel kirjalikult seada tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitstava loodusobjekti kaitse eesmärgi saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit.

Lähtudes eeltoodust annab Keskkonnaamet nõusoleku raietööde teostamiseks Kaali maastikukaitseala 1 katastriüksusel alljärgnevatel tingimustel:

1. Kraatri nõlvadel väljaspool radu tehnikaga sõita ei ole lubatud.
2. Puude langetamisel võimalusel mitte langetada puid nõlvale olevatele väljaulatuvatele kivirahnudele (vaid kohtadesse, kus neid ei esine), sest nendel kasvavad kaitstavad liigid.
3. Kõik **eemaldatavate puude tüved (jalamilt kuni võra alumiste oksteni) jätta nõlvadele lamapuudeks**, paigutades need asendisse, mis tagab nende paigalpüsimise nõlvale.
4. Keelatud on töid teostada lindude pesitsusperioodil ja nahkhiirte sigimisperioodil, mis kokku kestab **15.03–15.08**.
5. Vältimaks kaitstavate liikide kahjustamist ja hävitamist, tuleb **raietööd teha käsitsi**.
6. Surnud ja nõlvadelt **eemaldatavad puud asendada uute puudega** (jättes kasvama isetärganud või istutades uued puud) sobivates kohtades.
7. Värviga märgitud **jämedamatest puudest kujundada tüügaspuid**, vajadusel kasutada selleks pädeva arboristi abi.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Meeli Kesküla

juhtivspetsialist

looduskasutuse osakond

Kaisa Kaljumäe 53656871

kaisa.kaljumae@keskkonnaamet.ee

Maarja Nõmm 56820722

maarja.nomm@keskkonnaamet.ee